

MISIONARI

Džozef je posmatrao Kejsa dok se skidao stojeći na litici koja je gledala na kamenolom. Prvo je skinuo košulju, a zatim cipele i čarape. Spustio je stopala na samu ivicu trošne stene i nagnuo se da baci pogled na vodu. Sunce je bilo tačno iznad njih, a lišće platana koji su se pružali niz stari put do fabrike treperilo je na povetarcu. Zbog mermerno belih grudi i pocrnelih ruku izgledao je kao nedovršeno slikarsko platno. Skinuo je sat i bacio ga na gomilu. Sat je zvecnuo o pločicu na kojoj je belim slovima bilo ispisano njegovo ime. Takve pločice su obavezno nosili svi misionari mormonske crkve. Džozef je sedeo iza njega na prašnjavom putu, pored kombija i njihovih bicikala, i posmatrao Kejsove obrise naspram vedrog neba.

„Mormonska crkva ne samo što nudi spasenje“, govorio je Kejs, „nego vam u paketu obezbeđuje i lični apartman u carstvu Božjem.“ Osmehnuo se preko ramena, zatim skinuo kaiš i bacio ga na gomilu. „Što je u svakom slučaju mnogo bolje od onoga kako sada živite, Klode.“

Klod je sedeo na braniku kombija kroz čiji su se gepek videli isflekani dušek i prljava posteljina preko koje su bili nabacani požuteli ljubavni romani. Oštra seda kosa skupljena ispod brade uokvirila mu je lice dok je pokušavao da smota džoint na kolenu svojih izliza-nih somotki. Zapahnuo ih je zadah buđi i znoja koji se širio iz kombija. Sedeći naspram Kloda, Džozef se pitao koliko će još moći da zadrži dah.

„Nemojte me pogrešno shvatiti“, nastavio je Kejs. „Živeti u kombiju uopšte nije tako loše. Nema komšija koji vas uznemiravaju, imate samo jedan ključ za sve, pogled je lep. Ali to nije ono što je Bog planirao za vas, Klode. Brate Džozefe, šta je to Bog imao u planu za Kloda?“

Kejs se okrenu prema Džozefu koji je upravo ubrao maslačak i mirisao ga kako bi ublažio smrad. Džozef nije odgovarao pa ga Kejs značajno pogleda pokazujući mu da požuri. „Ostavio je apartman u raju za vas, Klode“, konačno odgovori Džozef.

„Upravo tako, Klode. Da li ste ikad bili u nekom apartmanu?“ Klod pogleda Kejsa kao nekog ludaka. On se samo nasmeši i počea ispod pazuha.

Kejs i Džozef, devetnaestogodišnjaci rođeni u razmaku od svega mesec dana, bili su pristigli pre više od sat vremena. Išli su gurajući bicikle niz prugu koja se račvala u dva koloseka kod Prirodnjačkog centra Idžam dok nisu naišli na prilazni put koji je vodio do napuštene fabrike mermerna i obližnjeg kamenoloma. Kejs je saznao za to mesto od jednog studenta na nekoj tvrđavi gde su on i Džozef delili letke. Naišli su na Klodov kombi parkiran ispod napuštene vodenice obrasle rastinjem, skoro petnaest metara iznad vode u kamenolomu.

Ispružen na dušeku u zadnjem delu kombija, Klod je čitao ljubavni roman *Nežna bitanga*. Na koricama su bili oskudno odeveni muškarac i žena koji su se valjali po broskoj užadi. Džozef je bio sumnjičav prema čoveku, dok je Kejs video samo odličnu priliku.

„Brojutro“, reče Kejs uz urođeni entuzijazam.

Klod je spustio knjigu posmatrajući ih krajnje nepoverljivo. „Kamenolom vam je tamo, ako ste zbog toga došli“, promrmlja.

„Pa da, došli smo da se kupamo, ali ne samo to“, reče Kejs. „Došli smo da vam pomognemo.“

Džozef je bio zaprepašćen sa kolikom lakoćom je Kejs uspevaio da protura veru. Zaviديو mu je na samopouzdanju i sposobnosti da vrbuje ljude. Kejs je bio u misiji već skoro godinu dana i do pre tri meseca, kada je Džozef stigao, pokrstio je petnaest preobraćenika, zbog čega je bio na dobrom putu da postane okružni vođa u noksvilskom ogranku. Kejs je verovao u ono što mu je otac Robert rekao odmah po dolasku: „Dok god preobraćenik ugasi cigaretu pre nego što uroni u svetu vodu, vredan je spasenja.“

Kejs je zaklonio oči od sunca i okrenuo se ka kamenolomu. Voda je bila sivkastoplava i podsećala je Džozefa na Veliko slano jezero. Prisećao se majke kako stoji u jezeru do člana dok joj oko glave lete mušice, i priča o Božjim čudesima. „More usred pustinje“, govorila je. „To je tvoj zadatak u životu, Džozefe. Da budeš oaza u pustinji.“

„Hej, Klode. Skakali ste nekad odavde?“ Kejs provuče ruku kroz kosu, nakašlja se i pljunu sa stene. Džozef je primetio da se Kejs naježio po stomaku.

Klod nije obraćao pažnju na Kejsa, pošto se bio potpuno posvetio motanju džointa. Džozef je ustao i zaputio se ka kamenolomu. Stavio je ruku na Kejsovo rame. „Mislim da ne bi trebalo da skačeš odatle“, reče. „Znaš dobro da je po pravilima plivanje zabranjeno. Pri tom, ko zna šta sve ima dole.“

Kejs zareža i zbacio Džozefovu ruku sa sebe. „Pravi si slabić, Džozefe. Gospode, moja mama ima veća muda od tebe.“

Džozef spusti pogled i strese se. Nije voleo kad Kejs psuje. „Samo kažem da si kreten, ništa drugo.“

„Ne poričem.“ Kejs je otkopčao i spustio pantalone, a zatim i gaćice. Iskoračio je iz njih i šutnuo oboje na gomilu sa ostalim stvarima. Kad je stigao u Noksvil prvo što je uradio bilo je da obuče obične gaće umesto obaveznog dugog mormonskog veša. Džozef je razmišljao o ovome kada mu se Kejs osmehnuo. U proteklih nekoliko meseci Džozef nije mogao da pogleda Kejsa a da ne pomisli na to što ovaj nema ispod odeće.

Kejs pogleda Kloda preko ramena. Džozef je pratio njegov pogled, trudeći se da što manje gleda u Kejsovo obnaženo telo. Klod je završio motanje i stavio džoint u usta. Kejs mu doviknu: „Znate da Bog nije srećan kad ljudi drogom ublažavaju samoću.“

U uglu Klodovih usana zaigrao je smešak. „Hoćeš dim?“, upita.

„Pa, to bi valjda svaki hrišćanin učinio.“ Kejs je krenuo prema njemu, gazeći laganim korakom preko šljunka i slomljenog stakla. Kako se Kejs približavao, Klod se premesti u prednji deo kombija.

„Gde ćete, Klode? Jao, sranjce!“ Kejs je podigao stopalo, osmotrio ga na trenutak, a zatim izvadio trn iz pete.

„Trebalo mi upaljač“, viknu Klod iz prednjeg dela kombija. Vratio se koji sekund kasnije, paleći džoint.

„Vi ste jedan nesrećan čovek, Klode. Sâmo božansko providenje nas je dovelo do vas. Je l' tako, Džozefe?“ Dok je povlačio dim, Kejs je ostao okrenut leđima Džozefu.

„Da, Kejse.“ Džozef je primetio kako su Kejsovi leđni mišići napeti i zapitao se može li da oseti njegov pogled. Kejs je vratio džoint Klodu, a ovaj ga pruži Džozefu, koji odmahnu glavom i usmeri svoju pažnju na lokvu vode i benzina na putu pored kombija oko koje su leteli ljubičasti leptirići.

„Oprostite Džozefu, ne snalazi se najbolje u društvu.“ Kejs se osvrnu, ispuštajući dim i prstom pozva Džozefa da dođe.

Ovaj je oklevao, zatim priđe, uze džoint od Kloda i prinese ga usnama. Pokušao je da što manje uvuče. Dunu vetar i zarđala vodenica zaškripa pod teretom rastinja. Kejs je cvokotao i pokrio grudi rukama.

„Šećkaćeš se go ceo dan?“, upita Klod. „Nije ti ovo Rajski vrt.“

„Smeta vam to, Klode?“

„I ne baš. Samo se nadam da mi nećeš pričati kako je Bog stvorio čoveka po sopstvenom liku i kako ne treba da se stidimo svoje golotinje.“

Kejs se osmehnu samozadovoljno i zavрте glavom. „Ne, jer vidim da niste osoba koja voli da joj zamazuju oči. Da se ne lažemo, Klode, vi ste osuđeni na pakao i čisto sumnjam da išta može da vas spasi.“

„Ako ništa, bar si iskren.“

„Trudim se, Klode. Dakle.“ Kejs potapša Džozefa po grudima. „Daj da to obavimo.“

„Šta da obavimo?“, upita Džozef, trljajući grudi.

„Skidaj se.“ Kejs poče da svlači Džozefovu košulju.

Džozef je posmatrao kako se jedno dugme otkinu i odskoči u travu. Izmakao se i zurio u Kejsa.

„Ajde, Džo. Mi smo tim. Idemo zajedno u reku.“

„To nije reka, to je...“

„Šta god. Znaš da te ne bih terao ni na šta što ne želiš.“ Kejs ispruži ruku. Džozefu se njegov dlan učini tako mekan, poput dečjeg. „Evo, držaću te za ruku ako treba.“

Džozef oseti kako mu krv jurnu u vrat. „Ne moraš da me držiš za ruku.“

Klod se zasmeha, od čega je kombi počeo da poskakuje. Džozef je primetio da su mu zubi polomljeni i okrnjeni.

„Nemoj to raditi, momče“, reče Klod. „Tvoj drugar je blesav.“

„Dobro“, reče Kejs. „Hajde da skočimo.“

Džozef se ispravi, ali kako su se približavali litici stomak mu se prevrtao. Kad je došao do ivice i pogledao dole, Kejs mu priđe s leđa i povuče ga za gumu od gaća. Džozef odskoči i zgrabi Kejsa za ruku.

„Ne brini“, reče Kejs. „Samo sam hteo da ti predložim da ih skinješ. Pretpostavljam da ne želiš da hodaš okolo mokrih gaća.“

Džozef je pustio Kejsovu ruku i počeo da se skida. Kejs uze nekoliko kamenčića sa litice i zafrljači ih u vazduh iznad kamenoloma. Okrenuo se prema Džozefu prevrćući neki pljosnati kamen u ruci: „Ostaćeš u svom mormonskom vešu?“

„Osušiće se.“

Kejs je slegnuo ramenima i zavitlao kamen. „Kako hoćeš. Ti ideš prvi.“

„Zašto ja?“

„Zato što ja tako kažem.“ Kejs se okrenu i odmače nekoliko koraka od Džozefa. „Ja ću odmah za tobom.“

Čuli su Kloda kako više s druge strane puta: „Skačite na stomak, momci!”

Džozefu poče da zvoni u ušima i učini mu se da je svuda oko njega zavlada neprijatna tišina, da su čak i insekti prestali sa svojim ritualima. Činilo mu se da ga čitav svet posmatra, iščekujući šta će sledeće učiniti. Nakratko se zapitao da li ga Bog posmatra i pomislio na Veliko slano jezero i svoje roditelje. „Nemoj da skreneš s puta“, uvek mu je govorio otac. „Čak se i anđelima dešava da posrnu.“ Džozef shvati da ne može to da uradi. Od same pomisli na pad prevrtalo mu se u stomaku. Ali samo sekund kasnije Kejsovo telo se svom težinom sruči na njegova leđa, i na prevaru ih obojicu baci preko ivice.

Nakon nekoliko trenutaka je izronio, boreći sa za vazduh. Kejs se promolio malo dalje od njega urlajući. Njegov vrisak je odzvanjao kroz kamenolom. Peckanje na boku pretvorilo se u razdirući bol i Džozef poče da se koprcu u vodi. Kejs je doplivao do njega i uhvatio ga pod ruku održavajući ga iznad vode.

„Brate, izvini. Mislio sam da ti je trebalo malo podstreka.“

Džozef je pokušavao da dođe do daha. „Si dobro, Džo?“ Tapšao je Džozefa po grudima i držao ga tako da su obojica plutali.

„Ne mogu da dišem“, reče Džozef.

Kejs ga privuče k sebi. „Samo nastavi da pokušavaš“, reče. „Uskoro će ti biti lakše.“ Džozef se opustio i leđima naslonio na Kejsove čvrste grudi dok su im se noge preplitale u vodi. „Bio si dobar, Džo. Ponosan sam na tebe. Trebalo bi da obeležimo ovaj datum kao drugi rođendan. Da proslavimo.“

„Šta slavimo?“ upita Džozef, šišteći i kašljući.

„Pa, neko tamo gore nas očigledno voli.“

Džozef je ležao raskrečen na krevetu i držao led na jednoj strani grudni. Otok je spao, ali tamnoljubičasta modrica se prostirala od desnog pazuha pa sve do struka. Lecnu se kada pokuša da se pomeri, prebacujući svu težinu na gomilu jastuka ispod sebe. Motrio je na Kejsa koji je čučao ispred frižidera na drugoj strani sobe. Pojavio se sa puterom i nožem u ruci i stao pored kreveta. „Evo, stavi malo maslaca na modricu“, reče. „To će smanjiti otok.“

„Molim?“ Džozef ga sumnjičavo pogleda.

„Veruj mi. Pomaže.“

Džozef uze nož i posudu sa maslacem. Podigao je poklopac i obazrivo razmazao maslac po svojoj pomodreloj koži. Trže se od hladnoće dodira.

Kejsova i Džozefova garsonjera je bila u pregrađenom potkrovlju jedne viktorijanske zgrade u Petoj ulici. Za tri meseca, koliko su tu živeli, skupilo se toliko prašine da su gomilice prljavštine ležale po uglovima linoleuma. Plafon se spuštao pod kosim uglom. Vetar je zavijao noću pod strehom, često ne dajući Džozefu da spava.

Džozef je posmatrao nekoliko zvezda koje su se mogle videti kroz prozor. Uglavnom se trudio da ne misli na svoje roditelje sve dok Kejs ne utone u san. Pošto je jedinac, majka nije želela da ga pusti u ovu misiju. Međutim, otac je tvrdio da će to biti veoma važno iskustvo u njegovom odrastanju koje će mu pomoći da što pre izađe iz kritičnih godina. Džozef je zurio u maslac razmazan po slabinama koji je ponegde na krajevima ostao izvi-

jen od noža. Razmišljao je o Večernjim porodičnim okupljanjima koje je jednom nedeljno, kao i svi mormoni, obavezno provodio sa roditeljima. Čuo je oca kako laganim baritonom pripoveda o Danilu i lavovima. Nakon toga bi seo između očevih nogu i posmatrao ga kako rezbari uspravane lavove od sapuna. Uživao je u tome kako se sapun savijao pod oštrom njegovog džepnog noža, kao da se ceo svet povinuje njegovoj volji.

Žmirnuo je i pokušao da okrene glavu ne pomerajući donji deo tela. „Kejse, šta ste ti i tvoji roditelji radili na Večernjim porodičnim okupljanjima?“

Kejs je frknuo. „Majka bi ugasila televizor i terala sestre i mene da čitamo *Mormonovu knjigu*. O, bože, ponedeljkom je uvek bio takav smor.“

„A tata?“

Kejs prođe prstom preko umazanih Džozefovih grudi, a onda mu stavi prst u usta. „Jesam li ti ikad pomenuo da mi je tata fizičar?“, upita. „Kada sam imao deset godina, na Porodični dan me je odveo u svoj istraživački centar. Radio je u Stendfordu na razvijanju superkolajder programskog jezika. To je bilo samo nekoliko godina pre nego što je neko iz njegovog odela dobio Nobelovu nagradu za otkrivanje tau čestica ili tako nečega. Time se moj tata bavi. Uz pomoć mašina izaziva sudare atoma i čestica i pokušava da otkrije od čega su sastavljeni.“

„Zvuči zanimljivo.“

„Mom tati je to uvek bilo uzbudljivo. Došao bi kući i pričao kako je zafrljačio atom helijuma na neku tamo česticu i dogodilo se nešto značajno. To su za mene sve bila španska sela, a on je jedino o tome mogao da priča. Kvarkovi, mezone, tamna materija – te naučne stvari. To je bilo kao neki tajni kod. Kako tvoj bok?“

„Ne osećam donji deo dela.“

Kejs se nasmeja. „Ni ja.“ Klepi rukom po grudvicama prašine na podu.

„A čime se tvoj otac bavi, Džo?“

„Radi kao agent za osiguranje.“

„To zvuči tako obično.“

„Izvini.“

Kejs munu Džoa u rame. „Pomeri se. I daj mi jastuk. Sutra moramo rano da ustanemo.“ Vratio je nož i maslac u frižider.

„Gde idemo?“, upita Džozef pomerajući se prema zidu.

„Severni Noksvil. Mekeniksvil. Brat Robert kaže da u tom delu žive siromašnije porodice. Siromašne je lakše ubediti.“

Kejs je svukao potkošulju preko glave i skinuo pantalone. Bacio ih je na pod i ugasio svetlo. Kad su mu se oči privikle na mrak, Džo pogleda Kejsa koji je ležao nauznak i držao ruke ispod jastuka zureći u plafon. Imao je utisak da mu rame gori.

„E, Kejse.“

„Šta je?“

„Kako to da nikad ne zoveš roditelje slobodnim danima?“

Kejs uzdahnu. „Nemam šta da ima kažem. Čim postanem okružni vođa, javiću im. To bi trebalo da bude uskoro. Pokrstio sam ubedljivo najviše ljudi. Moj tata je postao okružni vođa misije u San Francisku pre nego što je krenuo na fakultet, dok je još radio na terenu.“

Prestali su da pričaju i Džozef je slušao kako kapljice neumorne letnje kiše dobuju po krovnim prozorima.

Narednog jutra kiša je otišla ka istoku, a mokri travnjaci su se pušili dok su Kejs i Džozef išli biciklima ka severnom Noksvilu. Džozefu se odeća lepila za telo, a znoj mu se slavio niz čelo i u oči. Pri svakom okretanju pedala zaboleta bi ga slabina. Pokušao je da ne misli na bol gledajući pravo ispred sebe u Kejsova leđa. Dok su išli ka Mekeniksvilu, Džozef zapazi da su kuće pored kojih su prolazili uglavnom montažne, bele ili bolnički zelene, pomalo naherene, kao da se oslanjaju na telefonske stubove. Neke su bile oblepljene žutom policijskom trakom, a prozori i vrata su im bili zakovani daskama.

Kejs je ranije iskinuo mapu iz telefonskog imenika. Trebalo je da počnu od istočnog dela, idu ka zapadu, i završe na početku industrijske zone. Kejs skrenu u krivinu i zaustavi se ispred kuće obrasle svibom. Zadihan, Džozef mu se pridruži. Kejs je naslonio bicikl na gvozdenu ogradu i zbacio ranac s leđa. Otkopča zadžepak i izvadi ofucani primerak *Mormonove knjige*. „Ja ću ovde pričati“, reče. Pogledao je Džozefa koji klimnu glavom. Kejsu je kosa bila vlažna i splepljena sa strana. Obrisao je rukavom znoj sa čela. „Dobro onda, idemo.“

Džozef je naslonio svoj bicikl na Kejsov i krenuo za njim. Staza do kuće bila je okružena starim gumama iz kojih su bujale muškatile, neveni i neko cveće koje nije mogao da prepozna. Cvetni miris lebdeo je u vazduhu i podsećao ga na majčin parfem koji bi stavljala nedeljom kad je išla u crkvu.

Kejs je držao staklena vrata otvorena naslonivši ih na kuk i snažno pokucao, narušavajući jutarnju tišinu. Džozef oseti kako mu se vratni mišići napinju. Najviše je mrzeo ovaj deo posla – čekanje pred vratima i neizvesnost šta se krije iza njih. „Šta misliš, ima li koga?“, upita u trenutku kad se vrata naglo otvoriše, ali samo koliko je lanac dozvoljavao. Kroz tako odškrinuta vrata, promoli se lice starije crnkinje koja je delovala iznenađeno što se nisu širom otvorila.

„Dobar dan, gospođo. Moje ime je Kejs Rajsler, i hteo bih da vas zamolim da odvojite malo vremena za nas.“

„Nemam para“, reče žena. Nosila je plavi bade-mantil sa dva ogromna džepa i imala kratko ošišanu kosu.

„Nismo došli da tražimo novac, gospođo. Želeli bismo da popričamo sa vama o Crkvi svetaca poslednjih dana. Nećemo vam oduzeti više od petnaest minuta.“ Kejs napravi pola koraka ka vratima i osmehnu se. Ponašao se kao da je već pozvan da uđe. Ili se bar Džozefu tako činilo.

Žena je oklevala i pogledala nazad u kuću. Blago promrmlja: „Kuća nije baš najčistija. A ni ja nešto nemam vremena za veru.“

„Nema problema, gospođo. Ne želimo ni na šta da vas teramo. Da li bismo mogli da uđemo bar na kratko? Da se malo rashladimo? A i brat Džozef, ovaj pored mene, mora u toalet, ako nemate ništa protiv. Zar ne, brate Džozefe?“

„Da, gospođo, morao bih“, reče Džozef.

Žena se nakratko zagleda u njih. „Niste dovoljno stari da budete misionarska braća.“ Momci nisu ništa odgovorili. „Kuća je u haosu“, ponovila je.

„Ući ćemo samo na sekund. Časna pionirska.“ Kejs je podigao dva prsta i stavio drugu ruku na srce.

Starica počne da rovi po džepovima, zatim zastade i zagleda se u momke. Džozef se pitao da li uopšte zna šta je krenula da uradi. Zatim izvadi ruke iz džepova i otkači lanac, širom otvorivši vrata. „U redu. Ali samo na sekund.“

U kući je bilo mračno. Zraci sunca su se promaljali kroz zavese, bacajući svetlost na prašinu. Osećalo se na sintetiku. Iza žene se nalazilo nešto što je verovatno nekad bilo dnevna soba. Džozef je uspeo da razazna kauč i sto u zadnjem delu sobe, samo što je kauč bio zatrpan gomilom odeće, novina i raznih sitnica. Svaki slobodan delić stola bio je prekriven raznim čudima: porcelanskim klovnovima i anđelima, figuricama dečaka sa slamnatom šeširima, figuricama životinja. Starica se okrenula, odšepala kroz nered i skrenula desno u jednako haotičnu kuhinju. Kejs šapnu Džozefu: „Gospode Bože, ova žena je pukla. Pogledaj na šta liči ovo mesto.“

Džozef klimnu glavom i uhvati korak sa Kejsom dok su išli za ženom do kuhinje. Sela je za kuhinjski sto na kom je stajala gomila slanika i posuda za biber, naslaganih plastičnih čaša i konzervi hrane. Kolone mrava milile su po žutom linoleumu udubljenom na nekoliko mesta. Kejs je seo pored žene držeći *Mormonovu knjigu* na krilu. Osmehnu se i pogleda oko sebe. „Izgleda udobno. Džozefe, idi potraži toalet, dok ja i gospođa... izvinite, nisam zapamtio vaše ime.“

„Ida Marš“, odgovori žena.

„Ida. Drago mi je. Gde vam je kupatilo?“

Ida podiže svoj kvrgavi prst i pokaza ka vratima u zadnjem delu kuhinje, odmah pored šporeta. „Onuda pa levo, do kraja hodnika.“

Kejs pogleda Džozefa. „Čuo si ženu, Džozefe. Tamo iza.“ Rukom mu pokaza da ide.

Dok je odlazio niz mračni hodnik čuo je Kejsa kako počinje svoj govor: „Ida, da li ste se ikad pitali šta Bog ima u planu za vas...“ Pronašao je kupatilo na kraju hodnika. Po čoškovi-ma između pločica rasle su sivkaste gljivice. Stajao je pred ogledalom i razmišljao o Idi koja je ostala u kuhinji sa Kejsom. Zatim pomisli na svoju majku kako briše prašinu sa kolekcije kristalnih anđela koji su stajali u dnevnoj sobi, tako da bi svetlost sa prozora padala na njih. Pitao se da li bi se moglo desiti da i ona završi kao Ida, potpuno sama i zatrpana gomilom nepotrebnih stvari. To je zvučalo sasvim moguće. Setio se slike majčinog zgloba dok bi išla da otvori vrata. Vene su joj se providele kao da su umotane u tanke stranice Biblije. Sačekao je još nekoliko minuta, a onda krenuo nazad ka kuhinji.

„Nemam kako da dođem do vaše crkve“, reče Ida.

„Nikakav problem“, odgovori Kejs. „Poslaćemo nekog od braće da vas pokupi i odveze u crkvu na krštenje.“

„Učinili biste to za mene?“

Rekla je to bez imalo emocija, ali ton kojim je to izgovorila natera Džozefu suze u oči – osećao se kao na aerodromskoj pisti u Solt Lejk Sitiju kada mu je majka spustila srebrni dolar na dlan i stavila u ruke *Mormonovu knjigu* koja je trebalo da mu pomogne da ne skrene s puta. Krenula je da kaže da je dolar za sreću, ali je otac završio rečenicu umesto nje kada je postalo jasno da ona nije u stanju. Slučajno ga je potrošio na neki časopis i

slatkiše u kiosku na noksvilskom aerodromu. Zavukao je ruku u džep i izvadio sve novčanice i siću koje je mogao da napipa. Kada je prodavac uzeo novčić sa kase, bilo mu je suviše neprijatno da ga traži nazad. Rekao je sebi da nije bitno. Ali još uvek mu u ušima odzvanja zvuk novčića koji upada u kasu među svoju manje vrednu braću.

„Svakako“, reče Kejs. „Lično ću se pobrinuti za to.“

Ida se igrala krajem svog bade-mantila. Izgledalo je kao da se dvoumi. „Pa, možda bi stvarno trebalo da se ponovo okrenem crkvi. I Stjuart će sigurno hteti da ide, čim se vrati iz rata.“

„Ko je Stjuart?“, upita Kejs trljajući fleku koja se pojavila na nogavici.

„Moj sin koji je sad u Vijetnamu.“

Kejs pogleda Džozefa koji je stajao iza Ide. Prevrnuo je očima i nasmejao se.

„Možda bi Stjuart mogao da postane đakon u crkvi kad se vrati“, reče Ida.

Kejs se okrenu ka njoj. „Možda.“

„Kejse, možda bi trebalo da kažemo Idi šta neki od mormona misle o crnim sveštenicima“, reče Džozef. „Mislim da bi trebalo da zna.“

Ida se okrenu ka njemu i pogleda ga zbunjeno. Kejs ga preseče pogledom i mahnu rukama da učuti.

„Mislim, crkva je zvanično dozvolila crncima da budu sveštenici 1978, ali ipak...“ Džozefov glas utihnu i on spusti pogled.

Ida se okrenu ka Kejsu. „O čemu on priča?“ Vukla je stopala po podu.

„Ne obraćajte pažnju na njega“, reče Kejs. „On priča o Mormonskoj crkvi, ne o Crkvi svetaca poslednjih dana. Znači, ako pošaljemo kola po vas u četvrtak, bićete ovde?“

Pogledala je u čošak sobe i uzdahnula. Zatim je polako potvrdila: „Da, biću tu.“

Kejs ustade. „Dobro onda. Poslaćemo kola po vas u četvrtak. Sami ćemo izaći, ako nemate ništa protiv.“

Kejs je mahnuvši knjigom pokazao Džozefu da krene. Dok su išli kroz dvorište reče: „Šta ti bi malopre? Otkud ti da joj pominješ to o crnim sveštenicima?“

Džozef šutnu jedan neven. „Ne znam. Bilo mi je žao.“

„Pobogu, Džo! Pa nismo je pljačkali.“ Kejs uperi prst Džozefu u lice. „Zahvali Bogu što je malo udarena, jer bih te odrao od batina da si upropastio taj razgovor.“

„Zar te ne grize savest zbog toga?“

„Zašto bi, Džo? Prekini da budeš prokleti beskičmenjak. Moramo da obavimo posao. Naš zadatak je da okrenemo ljude Gospodu.“

Za njega je sve to samo igra, pomisli Džozef. Ne znači mu ništa.

„Zar ti ne želiš da postaneš sveštenik?“, reče Kejs, kao da je čuo Džozefove misli. „Zar ne želiš da naši roditelji budu ponosni na nas? Zbog toga smo ovde, Džo.“

Džozefu se činilo kao da ništa ne ide kako treba. Šta je Kejs umišljao da je, odakle mu pravo da se cenjka sa spasenjem? „Ja prosto nisam ovako zamišljao naš zadatak.“

Kejs uzdahnu i odmahnu glavom. Kada je progovorio, glas mu je bio tih, ali odlučan: „Ako sam nešto naučio od svog oca, to je da se zadatak mora obaviti po svaku cenu, milom ili silom. To je jedino što dopire do ljudi. Inače ćeš završiti u statistici, baš kao Ida.“

Džozef je ćutao, a Kejs mu se približavao sve dok nije stao nepristojno blizu. „Slušaj me, Džo. Cilj uvek opravdava sredstvo.“ Piljio je Džozefu u lice i onda ga udario u ruku.

„Daj, skini taj izraz s lica. Moramo da obiđemo još mnogo kuća. Obećavam da ćemo sutra raditi šta god ti hoćeš. Samo nas dvojica. Ali sad moraš da se sabereš.“

Džozef je sedeo na podu kod neke devojke u dnevnoj sobi prolazeći prstima preko ućebanih delova tepiha. Dnevnik nezgoda, mislio je dok je pogledom pratio obode mrlja, pokušavajući da odgonetne kako su nastale. Smestio se u turski sed ispred plave fotelje. Kejs i devojka su sedeli na kauču. Džozefu se činilo da je malo starija od njih, ali ne mnogo. Bila je, kako bi Kejs rekao, gotičarka, sva u crnom, u martinama koje su virile ispod lepršavih slojeva haljine. Imala je debeo sloj karmina i ajlajnera, a zbog ljubičasto-crne šminke je izgledala kao da ju je neko pretukao. Ona i Kejs su pušili otresajući pepeo u pepeljaru koja je stajala između njih. Kejs je prodavao spasenje. Devojka je slušala sa čudnim polupodsmešljivim izrazom lica. Igrala se krajevima svoje haljine.

„Živiš sama?“, pitao je Kejs. Prebacio je ruku preko naslona.

„Da, sama“, odgovorila je ispuštajući dim kroz nos.

Muzička linija je stajala na stočiću, a iz nje je sa CD-a dopirala lagana sumorna muzika nekog benda za koji Džozef nikad nije čuo i koji mu se nije preterano dopadao. Pokušavao je da se koncentriše na naslove knjiga na policama poređanim duž zidova. Jedino što je mogao da razabere bili su zbirka Lavkraftovih priča i Londonov *Zov divljine*.

„Znači, vas dvojica ste mormoni?“, upita devojka. „Koliko žena možete da imate?“ Pogledala je Kejsa ispod oka.

„Većina mormona više ne upražnjava poligamiju“, rekao je „To rade jedino još čudne i fanatične sekte.“ Počešao se po ćosavom obrazu, praveći se da se dosađuje. Imao je običaj da to radi pred mladim ljudima, pretvarajući se da mu nije stalo da onoga što radi i da mu odgovara da samo tako bleji.

„Baš šteta. Samo zbog poligamije ste mi bili zanimljivi.“

Kejs je pogleda glumeći uvređenost: „Nismo ti zanimljivi?“

„Još uvek nisam odlučila.“

Džozef je postajao nestrpljiv. Nije mu se dopadalo u toj kući. Osećao se miris ustajalog tamjana. Sveće su bile poređane po sobi, a vosak se bio nakupio na njihovim postoljima. „Pada mrak, Kejs. Šta misliš o tome da krenemo?“

Kejs se okrenuo prema Džozefu, ali je delovao potpuno odsutno. Džozef je imao utisak da ga jedva čuju i da im potpuno nevidljiv.

„Mogu vas ja odvesti do stana“, rekla je devojka. „Ali hoću da vidim da li ćete me preobratiti.“

„A šta treba da uradimo da bismo u tome uspele?“, upita Kejs.

Devojka se osmehnu, a zubi su joj blesnuše u polumraku. Otrsla je cigaretu pored pepeljare i zrno pepela joj pade na krilo. Kejs se nagnuo i očistio pepeo s njene haljine. „Hvala“, rekla je.

„Ma, nema na čemu.“

„Popravljate se.“

Kejs je podigao obrve. „O čemu pričaš?“

„Ma, nije bitno. Nego, kako ste vas dvojica uopšte završili zajedno?“ Okrenula se ka Džozefu ne bi li i njega uključila u razgovor, ali on ju je ignorisao.

„Čista slučajnost. Ali čini mi se da je dobro ispalo. Odlično se slažemo. Je l' tako, brate Džozefe?“

Džozef je klimnuo glavom, ali nije podigao pogled. „Ne slažemo se loše.“

Devojka se zlobno osmehnula i zabacila pramen kose iza uha. „A zašto se obraćate jedan drugom sa 'brate'?“

„To je način izražavanja poštovanja.“

„Je l' i ja treba da te zovem 'brate'?“ Ugasila je cigaretu.

„Zovi me kako hoćeš. Inače, kad smo već kod toga, nisam čuo tvoje ime.“

„Margo.“

„Drago mi je, Margo. Dakle, šta treba da uradimo da bi ti pristupila našoj crkvi?“

„Pa, imam neke nedoumice“, rekla je dok joj je osmeh titrao na usnama. „Nisam baš bezgrešna. Nečiste misli i tako to.“

Džozef je iznenada shvatio kako mu se čini da su mu pluća natekla i zapitao se koliko se ozbiljno povredio kada je skočio u kamenolom.

„Pa, to svi imamo“, rekao je Kejs. „Ne treba toga da se stidiš. Mislim da Bog nije baš takva cepidlaka kad je reč o spasenju.“

Džozef je primetio Kejsovu erekciju, a i sam je osetio da se i njemu isto desilo. Povukao je nogavice, nadajući se da niko nije zapazio.

„To je lepo znati“, rekla je zastavši na trenutak. „Hoćeš sa mnom u sobu?“

Kejs se nasmejao i ugasio cigaretu. Brzo je ustao. „Da, 'ajmo.“ Onda je pogledao Džozefa odozgo. „Ti ćeš se već snaći, je l' tako, Džo?“

„Bok počinje ponovo da me boli“, rekao je Džozef, ali Kejsovu pažnju je odvuкао prednji deo devojčine haljine i tamni somot oko njenih malih grudi.

„Imam malo advila i drugih tabletica u kredencu iznad šporeta“, reče Margo. „Slobodno se posluži. Nećemo dugo.“ Nakratko je stavila ruku na Džozefovu glavu i polako krenula ka kuhinji okrećući se ka Kejsu dok je ulazila u hodničić koji je vodio do spavaće sobe.

Kejs je čučnuo pored Džozefa koji se nagnuo napred i stavio ruke preko krila plašeći se da Kejs ne primeti njegovu erekciju. „Dužan sam ti za ovo, Džo“, rekao je Kejs. „Šta god hoćeš, majke mi.“

Džozef je gledao za Kejsom koji je pratio Margo do spavaće sobe. Čuo je škripu vrata. Ostao je da sedi nekoliko trenutaka slušajući potmuli huk koji se činilo da dolazi iz zidova. Ustao je i odšunjao se na prstima do kuhinje, a onda za trenutak stao nasred prostorije, ne znajući šta da radi. Tišina ga je gušila. Onda je skrenuo i pošao ka zraku svetlosti koji je dolazio iz pukotine na vratima spavaće sobe.

Provirio je kroz pukotinu i video Kejsa kako sedi na ivici kreveta dok je Margo stajala ispred njega. Kejs se skinuo u donji veš i lagano otkopčavao rajsferšlus na leđima Margoi-ne haljine koja je skliznula niz njeno telo i ostala zgužvana na podu. Krenuo je da joj otkopča grudnjak, a ona je spustila bretele. Kejs se ugrizao za donju usnu dok je zavlacio prste pod gumu njenih gaćica i povukao.

Džozef je posmatrao Kejsove ruke koje su se kretale gore-dole po devojčinom stomaku i između njenih grudi. Razmišljao je o svim kućama u kojima su bili u proteklih nekoliko meseci i o tome šta mu je sve Kejs govorio kakva je sila potrebna da bi opstao u svetu. Džozef je krenuo da uhvati kvaku, ali se zaustavio. Znao je da će ako uđe pokrenuti nešto,

neki deo sebe sa kojim nije želeo da se suoči. Kejs je prislonio usne na beli Margoin stomak i Džozef ču kako joj se ote uzdah. Umrasila je prste u Kejsovu kosu.

Džozef je naterao sebe da se okrene. Prislonio je ruku na modricu kao da pokušava da obuzda njeno pulsiranje. Uzdahnuo je zbog svoje trenutne usamljenosti. Sve mu se svalilo na vrat. Zamišljao je kako se otac i majka navikavaju na njegovo odsustvo. Kao da sve što su mu pružili nije bilo dovoljno za ovu misiju.

U tom trenutku, okrenut leđima prema vratima, odlučio je da bude drugačiji. Postaće ono što je Kejs želeo – zastrašujuća sila. Uz svoju veru, bio bi nezaustavljiv, blagosloven, bog na zemlji i ceo svet bi mu se klanjao. Spasio bi sve Klodove, Ide i Margo od lavova. Pročistio ih od grehova i strahova. Tada Kejsu ne bi preostalo ništa drugo sem da prizna njegovu veličinu.

Prošavši kroz hodnik pored kuhinje, seo je uza zid. Tu je sedeo u tišini, čekajući da se Kejs pojavi.

NAPOMENA AUTORA: Početkom 2001. kada sam završavao osnovne studije u Noksvilu, počeo sam da primećujem mormonske misionare koji su se, uvek u parovima, vozili biciklima po mom komšiluku. Kad smo bili deca, majka je bratu i meni strogo zabranila da otvaramo vrata tim misionarima. Pomalo me je sramota da priznam koliko puta sam se sakrio iza kauča i pravio se da nisam kod kuće, iako su sva svetla i televizor bili upaljeni. Godinama kasnije, dok sam posmatrao te klince natovarene rancima kako biciklima idu kroz predgrađe, sinulo mi je koliko je ići od vrata do vrata uzbudljiv, zastrašujući i vrlo često nezahvalan posao. Zapitao sam se kakva osoba je dorasla takvom zadatku. Tada mi je palo na pamet da napišem priču o dva misionara. Međutim, kao što to obično biva, tek pre dve godine mi se ta ideja ponovo javila.

Kada sam počinjao da pišem „Misionare“, sećam se da nisam želeo da činjenica da dečaci pripadaju baš mormonskoj crkvi bude u središtu priče. Po mom sekularnom mišljenju, surova stvarnost organizovane religije je da glasnogovornici i zagovarači vere na kraju vrlo često zvuče kao prodavci polovnih automobila, dok oni koji zaista veruju ostaju nemi. Možda je ova moja pretpostavka pogrešna, ali verujem da su likovi Džozefa i Kejsa proistekli iz nje. Želeo sam da ispitam šta bi se dogodilo kada bi dva mlada vernika, obojica u veoma važnoj misiji, postavila sebi potpuno drugačije ciljeve.

Izvornik: Bradford Tice, „Missionaries“, u: The Best American Short Stories 2008, odabrao Salman Rushdie, Houghton Mifflin Company, Boston – New York, 2008, str. 282-297.

(S engleskog prevela **Tijana Sladoje**)